

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Răsplata muncii.

Nu poate fi, pe lumea noastră pământească, o răsplată mai înaltă, ca aceea a conștiinței liniștite, că ți-ai împlinit datoria până în sfârșit, și că luptă bună ai luptat și credința ai plinit.

Părintele protopop din Ludoș *Nicolae Solomon* s'a împărtășit de această rară fericire, când după o muncă rodnică și îmbelșugată de jumătate de veac în viața Domnului, s'a retras dela serviciul activ, ca să-și petreacă în odihnă restul zilelor ce i-le va rândui bunul Dumnezeu.

Cuvântul de adio al venerabilului protopop septagenar a fost ascultat cu adevărată pietate și lacrimile ce străluciau în fața lumii adunate de pretutindeni, au fost mai expresive ca toate cuvântările ce s'au rostit; erau tot atâtea mărgăritare, ce împodobiau pletele încărunțite ale unui vrednic muncitor, a cărui mână nu va mai îndrepta de aci înainte coarnezle plugului, cu roade îmbelșugate.

E suprema mângâiere și satisfacție, ce o poate da biata noastră vieță pământească, atât de săracă în răsplătiri, mai ales când muncitorul și-a ales cărarea spinoasă a dascăliei și a preoției românești.

Părintele protopop din Ludoș a purces pe această cărare dificilă, luptând cu stăruință de apostol până în sfârșit.

După terminarea cursului teologic în seminarul sf. Barbara din Viena, a trecut ca profesor la gimnaziul de aici, unde și-a îndeplinit, cu adevărat zel de dascăl românesc, slujba grea și oboșitoare de propovăduitor al luminii. Elevii lui de odinioară — sunt și ei oameni bătrâni, astăzi — vorbesc cu atâta dragoste despre fostul lor dascăl, a cărui amintire scumpă, le-a rămas intipărită pentru totdeauna. După o muncă de doisprezece ani pe terenul instrucției naționale, părăsește cen-

trul, trecând ca paroh în Tūr (1874) iar mai în urmă (1882) ca protopop în Ludoșul Murășului, unde a slujit cu vrednicie până la frumoasa vârstă patriarhală de 75 ani, conducând destinele acestui tract cu prudență și zel cu adevărat apostolic. Atunci, spre marea mâhnire a credincioșilor și confrăților preoți, cari îl iubeau ca pe un părinte, s'a hotărât să se retragă din șirul muncitorilor, petrecându-și în odihnă restul zilelor, ce Dumnezeu îi va mai dărui.

După o viață atât de bogată în muncă și vrednicii, venerabilul părinte protopop, a primit, în lacrimile celor pe cari li părăsise, răsplata adevărată a muncii lui fără preget. El a văzut, în strălucirea acestor lacrimi curate — ca într'un curcubeu din băsme — toată munca ce a săvârșit-o, tot belșugul de lumină și mângâiere, ce rămânea în urmă-i, într'un minunat apus de soare.

El, care era menit și dorit, să ia un loc de onoare între sfinții bisericii noastre, nu a putut să vină între noi, căci mai marii ocârmuirii din Budapesta, nu l-au dorit.

Se rentoarce acum, ca un om ce și-a împlinit datoria, cu zimbetul împăcat al biruitorului încărcat de trofee.

* * *

Fi binevenit în Blaj, venerabil bătrân!

Noi generația mai tină, cari te cunoaștem personal, numai ca pe o figură patriarhală, și te privim sub lumina magică a trecutului tău de o rară îmbelșugare, ne bucurăm din tot sufletul, că avem prilejul să te cunoaștem și mai de aproape, să ascultăm povețele de apostol bătrân.

Dumnezeu să-ți dea zile îndelungate încă, căci pletele tale albe ca argintul ne vor servi ca o mărturie vie, ca o podoabă scumpă, din vremea vechilor noștri preoți cu suflet de aur, cari s'au rărit așa de mult, în zilele din urmă

Congregația de primăvară a comitatului Albei-inferioare. În 28 Martie a. c. s'a ținut în Aiud congregația de primăvară în prezența unui mic număr de membrii. Românii încă s'au prezentat în număr disparent. Au fost de față Dr. Iuliu Maniu, Dr. Isidor Marcu, Dr. Ioan Sâmpălean, Dr. Ioan Rațiu, toți din Blaj, apoi protopopul Aiudului Ioan Major, și Dr. Iuliu Morariu avocat în Mureșuioara.

În centrul desbaterilor serioase și de astădată l'am văzut tot pe dl Dr. Iuliu Maniu.

Pus la dezbateri rescriptul Ministeriului de agricultură, ca să se reguleze Murășul până la Piski, dl Maniu prezintă o moțiune separată, ca Murășul să se reguleze să se facă navigabil și pe teritoriul comitatului nostru. Moțiunea a fost primită, și în senzul acesta se va scrie la ministrul de agricultură.

Raportul vice-comitelui de pe 1912, tot la propunerea dlui Maniu, s'a amânat pentru altă congregație, deoarece raportul, în care erau multe puncte supărătoare pentru Români, uoi membrii l'au primit târziu, — alții de loc — și astfel nu a putut fi studiat în deajuns, ca să se poată dezbate în merit, și să-și poată face fie-care observațiile sale.

În circulara comitatului Pozsony pentru statificarea administrației comitatense, au vorbit mai mulți: Fogarasi Albert, în contra circularei, protonotarul comitatens Incedy-Ioksmán Ódón, dr. Szász Pál deputatul Ighiului, Török Bertalan, fostul deputat al Aiudului și toți pentru statificare.

Dl Maniu încă a luat cuvântul și a combătut circularul din punct de vedere mai înalt.

E rușine, că statificarea administrației să fie sprijinită chiar prin comitatul acesta și prin oficialității. O chestie atât de importantă din punct de vedere politic, nu este iertat să se rezolve numai așa în fugă, fără destulă cumpănire, mai ales într'o vreme, când cetățenii au partea cea mai minimală în rezolvirea afacerilor țării, și când guvernul nu atârnă dela opinia publică a țării, ci dela putere. Recunoaște, că situația materială a funcționarilor comitatens, lasă mult de dorit, dar situația lor încă nu poate fi decizătoare în rezolvirea chestiunii.

Îmbunătățirea oficialilor încă nu înseamnă ameliorarea în bunăstarea țării. Într'o vreme ca aceasta, când guvernul nu dă nici o garanță în privința progresului democratic, ar fi o greșală mare politică, să

renunțe comitatul la drepturile sale, și să-și depună autonomia în mâinile guvernului.

Debaterea s'a rezolvit prin votul membrilor: cu 40, în contra 20 de voturi s'a primit circulara comitatului Pozsony, și comitatul nostru în senzul acesta va scrie la guvern, cerând statificarea administrației și numirea oficialilor comitatului de către guvern.

Vorbirea dlui Dr. Iuliu Maniu ținută la un nivel înalt, demn, a stors admirațiunea și aplauzele tuturor. Insuși fișpanul l'a felicitat, recunoscând, că singur dlui a desbătut chestiunea din punct de vedere superior.

Păcat mare că membrii români ai congregațiunii, nu se interesează în de ajuns de viața din comitat.

De erau Românii mai mulți, și de data aceasta ne-am fi putut valida.

Să sperăm că în viitor nu va trebui să constatăm atâta indiferentism! *Raportor.*

Declarația dlui Petre Carp cu privire la diferendul româno-bulgar. Ziarul „Cuvântul“ din Iași vorbind de Silistra reproduce următoarea părere a dlui P. Carp asupra pretenziunilor, ce trebuie să le aibă față de noua situație din Balcani.

Față cu extinderea teritorială și economică a Bulgariei — s'a exprimat dl. Petre Carp — trebuie negreșit, să ne apărăm granița și cea mai mică pretenție a României nu poate fi, decât linia de frontieră: Turtucaia — Balceic.

Ni se-dă de bună voie — bine. Nu ni se-dă — o luăm. Altă soluție nu este — și nu poate fi. *(Seara).*

Un nou plan de-a limpezi diferendul româno-bulgar. În foile maghiare cetim despre un nou plan de-a finaliza chestiunea diferendului româno-bulgar.

Banul, căruia numitele foi îi zic „astut“ ar fi următorul:

Rusia spre a mulțami pretenziunile României ar fi aplicată să-i cedeze acesteia o bună parte din Basarabia, în schimb însă România ar trebui să abdică de Silistra. Cercurile diplomatice din Petersburg, căci de acolo a eșit zvonul, nu cred, că Rusia ar abdice de teritoriul dela gurile Dunării, ci află de probabil, ca Rusia să cedeze teritoriul dintre Prut și Dunăre. În modul acesta Rusia ar face primul pas spre a-și câștiga simpatiile României, ca să-o despartă apoi de tripla alianță. De altă parte s'ar bucura și de simpatiile Bulgariei, căci acesteia i-ar rămânea Silistra neatinsă.

Cum se vede, mințile diplomaților cearcă fel de fel de căi spre a-și ajunge scopul și a-și asigura interesele.

Crestături.

Evenimentele politice din anii din urmă au luat așa uriașe întorsături, încât pe dreptul umplu de îngrijorare inimile tuturor.

Demersurile oblăduirii politice din această țară în special contra bisericilor și a școalelor noastre românești nu sunt în stare nici de cum a nutri sentimente de armonie între cetățenii acestei patrii.

O dinstinsă-foaie germană „Allgemeine Zeitung“ deja înainte de asta cu 2—3 decenii, astfel caracteriza situația politică din țara noastră:

„Neîndestulirea naționalităților din Ungaria este atare, și ura față de asupritorii lor maghiari este atât de mare, încât numai puțin mai lipsește ca să se repețească din nou scenele îngrozitoare ale rebelului civil din anul 1848“ (Allgemeine Zeitung, 25 Sept. 1885)

Iar dealtădată aceeaș foaie:

„Este în deobște cunoscut astăzi, că zilnic și țară rușine sunt disprețuite ori-ce nizuințe favoritoare limbilor nemaghiare“. (Allgemeine Zeitung, 26 Iulie 1895) etc.

Noi nu suntem de vină dacă se dă anză străinilor de a scrie astfel despre politica acestei țări. Ci stăm muți și apăsați de presimțiri dureroase în fața evenimentelor ce se desfășoară în lăuntru acestei țări din cauza idolizatei idei de stat național maghiar.

Căci întreb: abstrăgând dela toate celelalte gravamine ale noastre, ce lipsă a fost de crearea unei vlădicii gr. cat. maghiare prin comune curat ori în majoritate românești?

Aflăm, că frații noștrii din acele părți resping cu vrednicie amestecul vlădiciei de Hajdudorog în afacerile bisericii românești. Și pre dreptul, căci azi suntem în curat cu scopul creării acelei noi vlădicii!

Un celebru prelat catolic, I. Röhm, prepositul catedralei din Passau deja înainte de asta cu treisprezece ani, în opul său „Die Wiedervereinigung der christlichen confessionen“, Mainz, 1900, pag. 209, astfel se exprimă despre scopul anteluptătorilor episcopiei gr. cat. maghiare:

„Agitația în favorul liturgiei maghiare (pentru acei membri ai bisericii greco-catolice, cari știu vorbi unguerește) foarte aprig se continuă în presă și chiar și în parlament. cei mai aprigi și cei mai zeloși în această privință sunt atari indivizi, în ochii cărora biserica și slujba dumnezeiască sunt numai niște afaceri foarte neînsămnate, ori chiar străine de ei. Și totuși bucuros se folosesc și de acest mijloc de agitație, ca prin aceasta deoparte să se linguşască „liberalizmului“, iar de altă parte să servească intereselor sovinișmului“.

Campania lor s'a sfârșit cu oarecare-

FOIȚA.

Gândului.

Gând nebun, iar pleci în drumul
Spre-a trecutului ruine
Și te 'ntrebi de rostul vremii
Ce-a trecut și care vine.

Lasă-ți căile uitate,
Valul vremii te doboară;
Nu scruta și nu mai plânge,
Lacrimile mă 'nfoară...

Nu mai desgropa trecutul
Cu iluzii risipite,
Cu povestea-i mohorâtă
Și cu doruri ne'mplinite.

Ce-a trecut las' să se ducă,
Nu lua chiar toate în seamă,
Ci crezând merou sperează, —
Ce va fi, tu n'avea teamă.

Mai târziu sau mai de grabă
Vei afla și tu-alinare,
Căci din moartea vieții noastre
Vieță-eternă ne răsare!

Nicu Fluor.

El Cristo de la Luz.

Legendă din Toledo.

(Continuare).

V.

Frânt și zdrobit se târise Avisain până acasă. Acolo se aruncase pe așternutul său, și-l cuprinsese friguri grele asemenea nebuniei.

Așa zăcuse o lună de zile. Numai pe inctul se însănoșă, și după ce se ridică din pat, umblă ca făr de suflet. Lumea i-se părea goală. El abia știă, prin ce întâmplări trecuse. În inima sa totuși simția neîncetat o rană arzătoare, un foc nestins. Eră ura, turbarea pentru răsbunarea lui, ce rămăsese nepotolită. La câtăva vreme își redobândi gândirea limpede.

Așa dar Rispa îi eră pierdută pentru tot de una! Ea petrecea în mănăstire, se făcuse necredincioasă poporului său, lăpădase dela sine legăturile dragostii către tatăl său și către dânsul. Cât de zdrobitoare îi fuse lui cuvintele, ce le rostise dânsa în biserică! El acuma se mai gândia la ea numai cu un suris desprețitor. Pe sama lui ea eră moartă. În ciasul acela infricșat din biserică el își dorise moartea; astăzi mulțamiă lui Dumnezeu, că mai trăia, că deși dragostea îi eră moartă, totuși ura lui și însetoșarea de răsbunare ardeau în inima lui și-l stremurau tot mai tare spre o faptă

pătimașă. O, lupta lui cea asupra Dumnezeului creștinilor încă nu se sfârșise. Și când chipul lui Hristos se furișă în inima lui cea plină de ură, el repețiă în tot de una îngrozirea sa cea veche: „Ne vom întâlni!“

Într'o zi făcu o preumblare lungă. Porni de-a lungul râului Tajo spre Talavera de la Reyna și se bucură de creșterea neîncetată a puterilor sale. Sosind în văgăunile tăcute și pleșe văzū o vizunie. Ea parcă-l chemă în umbra sa cea răcoritoare. Se află de o parte dela drum în mijlocul unei pustii stâncoase. Din intrarea ei se deschidea printre două coline un aspect surprinzător până departe pe plaiurile orașului Toledo, unde se vedeau în abur azuriu turnurile și cupolele lui.

Avisain intră în peșteră și obosit de drum adormi acolo. Când se trezi, începuse deja a se întuneca, și se simția bine răcoarea nopții, ce eră aproape. Avisain adună uscături și iarbă uscată și-și ațită un foc. Prin vălul flăcărilor privi la cer, pe care începuse a se ivi stelele. În somnul său avuse un vis, dar nu-și mai putea aduce aminte de cuprinsul lui, numai atâta știă, că a fost o vedenie referitoare la legea veche. Se adânci tu gânduri, și frigurile, cari îl chinuise așa de mult în vremea boalei lui, îl cuprinsese din nou. Gândurile lui întru început au fost nehotărîte și spălătăcite, dar mai apoi își luară un avânt foarte înalt. Din

va succes real, căci desi nu li-sa îngăduit liturgia maghiară, dar au obținut Hajdudorogul supus Strigonului maghiar, și intereselor guvernului sovinișt.

Nu cunoaștem încă, să fi putut produce până acum ceva rezultate reale în favorul ideii naționale maghiare printre români, neua vlădicie de Hajdudorog, dar a produs rezultate reale în opinia publică românească: apostolia desunirii bisericii românești unite! Nici că se putea mai bine! De dragul sovinișmului maghiar să ne desunim!? Asta-i logică creștină! Credința, dogmatică, lucruri de a doua mână! E vorba, că numai ca neuniți să ne mai putem păstra caracterul românesc! Putem să ținem sute de protestări, sute și mii de congrese la Bălgărad, suntem pierduți.

Înși arhierii bisericii neunite din regatul României cereau astă vară sus și tare desunirea noastră.

Fostul mitropolit primat Ghenadie și-a ridicat pintre cei dintâi glasul, pretinzând, ca românii ardeleni uniți „să se unească în „credință în cuget și în duhuri cu ceilalți „români frați din Ardeal, creștini neuniți cu „Papa, ei cu prima biserică a Domnului „nostru Isus Hristos. Să se declare creștini „ortodocși cum au fost la început și să se „de-a în brațele adevăratei lor mame: bise- „rica română ortodoxă de răsărit din regatul „României independente. Numai atunci li-se „poate ierta păcatul cu trecerea lor la bi- „serica papismului și unirea cu Papa, pentru „care sf. Ioan Apocalistul zice: Papa este „un hiar cu șapte capete, care a scos limbi „multe și a băfrit limba ortodoxă. Limbele „despre care zice sunt acestea: Luterani, „calvini, husiți, protestanți, reformați, jezuiți, „din care decurg francmazonii și liber-cuge- „tătorii etc. etc. Românii transilvăneni ne- „uniți, dacă ar primi pe frații lor uniți în

„staulul ortodox, ca mai înainte, ar deveni „mult mai puternici și mai luminați, formând „un bloc de granit, și luptând împreună „pentru propășirea neamului românesc“.

De atari idei au fost pline ziarele ro- mânești ortodoxe dela noi și din țară.

Nu avem lipsă a căuta refugiu în bi- serica ortodoxă căci, abstrăgând dela diferen- țele dogmatice, cari ne despart, mai este o piedecă: în biserică ortodoxă se repeteste de veacuri povestea Hajdudorogului, și ideile Hajdudorogului și a Szentesului se practică deja de mult în tot întinsul biserici orto- doxe. Fără de ane mai provoca la alte exem- ple, soartea fraților români macedoneni și basarabeni ne lămurește.

Celor ce cu toate aceste mai continuă a inculpa însăși biserica unită pe tema Haj- dudorogului și a preamări liberalizmul bise- ricii ortodoxe, le opunem deviza unuia dintre cei mai fruntași arhierii moderni ai biserici ortodoxe rusești, Nicolae arhiepiscopul de Varșovia, care astfel și-a fixat mai dăunăzi programul activității sale: „*a rusifica pe toți cei ce nu sunt ruși; a ortodoxiza pe toți cei ce nu sunt ortodocși*“ (Cf. în articolul lui Martinovici „Chronique pe Russie“ din revista „Echos d'Orient, nr. 98, 1913 pag. 78.)

Virgil Pop.

Corespondințe.

Cronică locală.

Ultima conferință dela Academia populară.

Cea din urmă serată a „Academiei“ noastre; căci durere, conferențele alese, pre- legerile interesante și prestațiunile artistice de valoare s'au sfârșit Duminecă în 23 Martie.

formațiile neguroase ale visului său ieși la iveală figura profetului Ilie. O vedeă uriașă ca un munte și i-se părea, că el însuși încă e răpit și așezat în peștera muntelui Horiv. A bună samă tot asemenea clipise și atuncia stelele spre Ilie, pe cum clipiu acum spre dânsul, și tot asemenea bătuse cu neastâmpăr și inima profetului și alergase întăritat sân- gele prin vinele lui, când un glas dinlăun- trul lui îi vestise, că Iahveh va trece pe dinaintea lui întru toată mărirea sa.

Și Ilie ieși din peșteră, și se prăvăliă o furtună întunecoasă peste cer, tunetele urlau, muntele se sguduiă, — dară Domnul nu eră în furtună. Apoi clătiă un cutremur înfricoșat temelile pământului, ca și cum toate ar voi, să se întoarcă în nimica cea pustie, din carea ieșise, — dară Domnul nu eră în cutremur. Apoi plouă foc din cer și parcă voia, să mistue pământul, — dară Domnul nu eră în foc. — Dar iată se ridică o adiere lină, și Ilie se cutremură, îl cu- prinse o spaimă, mai mare decât de furtună, de cutremur și de foc, profetul își acoperi fața, ca să nu piară, căci cunosc, că în a- dierea aceasta mai pe sus de fire se desco- peria Domnul.

Spaima aceasta sfântă sguduiă acum pe Avisain. Spăriat căută în jur de sine după oare ce și nu știa, după ce. Oare ce taină nespūsă ținea încătușată privirea lui. Focul încep, să se stingă, și numai vâlul alcătuit de fumul lui plubiă între Avisain și

între gura peșterii, prin carea se vedeă, cum stelele păreau a se cufundă în nuorii, cei ce alergau în fugă mare pe cer. El auziă vuetul și fluieratul vântului furtunatic, și lumea nu i-se mai părea pământească.

Avisain simți pe fața sa o suflare ca răsuffarea unui om, părul i-se sculă, și o răceală fără de veste îi trecu prin trup ase- menea unui râu ghețos. I-se părea, că avea să nebunească; doară prin întuneceală i-se apropiă asemenea unei raze de lumină figura lui Hristos, pe cum o văzuse în bise- ricuța El Cristo de la Luz. Hristos eră palid și sloboziă dintru sine lumină magică, carea aduceă cu lumina lunii, când ea se ascunde în dosul nuorilor de negură. Cu brațele întinse se apropiă el, un farmec dulce luciă din triștii lui ochi și pătrundeă în inima lui Avisain. Buzele lui Hristos se a- propiau de ale lui, ca și cum ar fi voit, să se împreune cu ele întru sărutare de pace. Și între vuetul vântului și între turbarea furtunii se auziă ca pe Horiv adierea aceea lină, și un glas tainic zise: „Vino în brațele mele, și eu te voi acoperi cu manteaua dragostii mele! Mila mea e mai adâncă decât marea, mai adâncă decât prăpastia cea nemăsurată a cerului. Eu sunt blând ca porumbul, dar adierea glasului meu în- trece urletul tunetului și vuetul orcanului!“

Avisain vedeă buzele lui Hristos deja aproape de ale sale. Înlemnise de spaimă. Dar cu sfertărea tuturor puterilor sale se

încheindu-se astfel munca desinteresată, vred- nică și într'adevăr culturală, a harnicilor profesori din Blaj, cari n'au pregetat nici o clipă a-și da, o jumătate de an aproape, tot sprijinul lor, pentru idealul „Academiei“.

Așa pân' la toamnă, publicul nostru dornic de înaintare, va fi lipsit de una din- tre cele mai alese îndeletniciri de Dumineca, — într'adevăr se încălzea inima privitorului, când Dumineca seara, la orele 5, vedeă graba febrilă, cu care-și înțea pașii câte un biet „întârzia“, căruia nu i-ar fi plăcut să peardă vre-un punct măcar din îngrijitele programe a „Academiei“, de carea publicul nost s'a legat cu trup cu suflet.

Conferința ținută Duminecă la Acade- mie de pâr. Dr. Victor Macaveiu a fost as- cultată, ca de obicei, de lume multă. S'a remarcat și de data asta, că în programele „Academiei“ s'a ținut cont totdeauna de gustul publicului. Dl Dr. Macaveiu, a prins foarte norocos indemnul să ne vorbească, chiar în ultima prelegere despre „Turci și religia“ lor, câștigând astfel, pe lângă verva expunerii și stilul ales, prelegerea Dsale, un dublu interes, prin actualitatea sa interesantă.

„De-o jumătate de an — începe prele- gătorul — dincolo de Dunăre, în Balcani, se desfășnră în toată nuditatea sa, una dintre cele mai rușinoase pagini a Istoriei univer- sale, războiul balcanic, pernit în numele Crucii, să stingă de pe spatele Europei pu- terea turcească, credincioasă legii Prorocului lui Allah.“ Prelegătorul a arătat în conture bine precisate, Islamul și pe întemeietorul lui, ne-a prezentat chipul cum s'a născut Coranul, sfânta carte a Muslimilor, sulevând temelia și esența învățăturilor cuprinse în propovăduirea negustorului din Mekka, ora- șul sfânt al Turcilor și Arabilor, — iar prin presărarea unor observații și glume bine potrivite, conferințierul nostru de Duminecă

smânci și strigă ca ieșitu-și din fire: „Îndă- răpt, Nazarineanule! Îndărăpt!“ Se aruncă la pământ și-și bătea de stancă fruntea. Dacă se ridică, vedenia trecuse. Răsuffă uș- rat, dară părul îi eră sbârilit, și el fugi din peșteră.

Cerul eră acumă negru ca ura lui, — de departe se auziă durduitul, și din când în când lumină fulgere cu lumină palidă ținutul. Avisain fugiă ca un nebun. Fugiă prin lunci de-a lungul râului svârcolit de furtună și nu se opri până la puntea de Alcantara. Acolo căzu făr de răsuffare la pământ.

Cerul se deschise larg. Pe o clipă eră moiat într'o limpezie violetă, în lucirea că- reia se oglinziă Toledo cu turnurile și zidu- rile sale pe orizont asemenea unei cetăți uriașe nălucitoare.

În sfârșit se sculă Avisain. Ca într'un vis mergeă mai departe, ca și cum l-ar duce o voce străină. Ajuns în cetate nu știa, prin- ce uliți trecea. Eră amețit de urletul vân- tului, de durduitul furtunii, carea viniă tot mai aproape. Într'aceea înoptase pe deplin, ulițele erau pustii, casele încuiate, nicăiri nu se vedeă lumină. Dar de odată îl lovi o lumină în ochi, când cârni pe lângă colțul unei piețe mici, în carea stătuse acumă sunt câteva săptămâni.

Din Avisain izbucni un strigăt de tur- bare, el își adună pumnul. Se vedeă înaintea bisericii El Cristo de la Luz!

sara a stăpănit deplin atenția și simpatiile publicului, care i-a felicitat călduros.

Tot Duminică seara profesorul Borza ne-a călăuzit cu netăgăduită-i competență, în lumea rece a veșnicelor zăpezi sclipitoare a Ghețarilor, tratând felul cum se formează aceste ghețuri eterne pe toată întinderea pământului; indicând primejdioase apropieri și excursiuni făcute în aceste ținuturi și istorisindu-ne, ce-s ghețarii de azi pe lângă ce-au fost înainte vreme, când și mândrul nostru Ardeal își durmea somnul său sub lînoiuri de zăpadă, ghița și promoacă. Pe o clipă macăr, prelegătorul ne-a purtat prin o veche și întunecată tragedie a existenței: epoca diluviului cu apariția omului pe scoarța pământului, — pe care l'a moștenit numai cu mare greu și anevoie, căci a trebuit să se lupte cu crâncene fiare, a căror urme abia se întâlnesc doar în peșteri și scoarța pământului, în forme de fosile etc... Prelegătorul a arătat apoi în natură rămășițe animale, iar în proiecțiunile luminoase ce-au încheiat serata, ne-a călăuzit prin frumoșii ghețari ai Alpilor, pe cari, în prelegătorul parte, îi cunoaște din nemijlocită experiență. A fost viu ascultat și retribuit cu vii felicitări.

Partea artistică a fost susținută și de data asta de studenții dela facultatea noastră de teologie, și remarcăm cu deosebită plăcere, că agiul dirigent al orbestrei clericilor dl L. Stupinean, a surprins publicul nost cu un „Putpuriu național“ aranjat de chiar Dsa. „Putpuriul“ a plăcut mult, și, după modesta noastră părere, credem că dl Stupineanu, ar putea să ne deie cu vremea lucrări muzicale bune. Execuția „Putpuriului“, pe cum și a Marșului, cu care s'a deschis programa seratei au fost prompt interpretate, stărnind admirația publicului, prin dibăcia, cu care tinerii noștri teologi știu purta deoparte arcul și-a disciplinei muzicale. Partea de laudă ce li-a oferit publicul, au meritat-o.

Cunoscutul baritonist, dl I. Pataky-Vă-Jeanul, ne-a cântat cu puternică intonare și cu un bogat colorit de fină nuanțare „Cio-banul“ maestrului Mureșan, iar reclamat de nesfârșitele aplauze, ne-a cântat și „Romanța“ maestrului. Imi spunea un prieten că acest

Înainte Răstignirii făcătoare de minuni ardea cîndila, și în lumina ei palidă îi întindea Hristos brațele întocmai ca și în înfricoșata vedenie cea din peșteră. Ochii lui păreau udați de lacrimi, buzele lui ofilite păreau a șopti iarăși: „Vino la inima mea, și eu te voi acoperi cu mînteaua dragostii mele!“

„Nazarineanule!“ strigă Iudeul împietrit, „crezi, că tu cu surisul tău vei putea, să mă biruești? Eu nu sunt slab de finger ca Rispa. Mă chiami la tine? Iată viu.“

Se repezi în bisericuță și de-a dreptul spre Răstignire, smânci pumnalul său și-l implântă cu turbare oarbă în coasta statuei.

Se auzi de pe cruce un strigăt încetinel de durere, figura Mântuitorului se sgudui, căzdu pe altar și de acolo pe pavimentul bisericii. Căzând lovise cîndila, și aceasta căzdu asemenea, se sparse și se stinse.

(Va urma).

că acest tinăr se ocupă serios cu gândul să urmeze Conservatorul, ceea ce din parte-ne îi dorim sincer, fiindcă într'adevăr are puternică voce.

De asemenea tenoristul Ghiță Văgălău, cleric, ne-a cântat o doină din Bănat, armoniat de dsa. Glasul dîni Văgălău e dulce, liric și pătrunde adânc, de aceea publicul îl reclamă totdeauna când cântă, — îi place și-ar tot voi să-l audă.

De încheire profesorul G. Precup, în câteva cuvinte, mulțumește publicului pentru deosebitul interes manifestat față de „Academia“, asigurându-l că pentru cei ce s'au dat concursul lor, cea mai superioară mulțumită este, că au putut afla calea potrivită, ce poate lega mai puternic păturile sociale din un oraș ca al nostru, — cale, ce atât de potrivită s'a arătat pentru înaintarea culturală și națională, — în felul cum a purces „Academia“ noastră. Mulțumind în fine tuturor factorilor ce s'au dat ajutorul lor artistic, încheie cu dorința să ne revedem iarăși la toamnă, când un nou period de muncă ni-se va începe.

Ș'aceste note cronicărești despre succesele „Academiei“ se încheie și pun mărturie vie, că-s mult mai fragmentare, decât să cuprindă în întregime toată munca, ce s'a dezvoltat la Blaj în iarna aceasta, — oricum Academia în istoria culturală a Blajului va trebui să cuprindă o pagină.

Cronicar.

Academia poporală.

Rolul social al femeii în lumina creștinismului.

»Să-i facem ajutoriu asemenea lui«. Cartea facerii II. 18.

Activitatea socială a femeii, în sensul strict al cuvântului, în sinul omenirii.

Spusesem la începutul conferinței, că religionea creștină a mai pus în mâinile femeilor misiunea apostolică a iubirii, înțeleg a spiritului de jertfă. Femeia e împinsă dela fire să se jertfească. Dar de când Fiul lui Dumnezeu, victimă sfântă s'a jertfit pentru toți pe lemnul crucii, cheia ori-cărei reforme sociale, stă mai ales și numai în jertfă. Așa că suntem nevoiți a enunța cu Ventura-femeia, care se știe jertfă mult mai tare decât bărbatul e o forță de nelăturat a reînnoirii lumii întregi. În bărbat zice cu multă fineață același Ventura, iese la iveală și în jertfă spiritul de dominare; pecând în femeie jertfărea de sine conține un ce delicat, fin, plăcut străbătut de suflul gigășiei și al grației; s'ar părea că în femeie și spiritul de stăpănire nu e decât spirit de jertfă. Iată puterea imensă de care dispune femeia, suverană nebiruită, când e vorba să se facă fapte mari spre binele omenirii întregi. Pornirea caldă a inimii o înduplecă să împrăștie în jurul său lumina adevărului, făcându-o amabilă și să iradieze căldura binefăcătoare a vîrtuții, făcându-o atragătoare și scumpă tuturor. „N'a fost în istoria lumii creștine faptă mai mare, la care să nu fi participat și femeia. Apostolii au fost ajutați în misiunea lor grea din partea Pr. V. M., a Mariei lui Cleopa, a Mariei Magdalene și altor fe-

mei pii. Urmașii apostolilor au fost încurajați pe timpul persecuțiilor crâncene în chip nu se poate mai energic de femei eroice, cari cinsteau mormintele martirilor, le culegeau sângele și moaștele și la caz de nevoie își jertfeau și viața, dând pildă de curaj necunoscut lumii până atunci. Astfel de eroine preamărește biserica în persoana mucenicilor Agnes, Cecilia, Eulalia, Lucia, Agata Apolonia Felicita, Perpetua și nenumărate altele. Și după ce se ivesc zorile libertății pentru biserică și societatea creștină, cine e care dă lumii și bisericii luceferi mai stălicitori pe firmamentul său, sfinții părinți? Au nu femeia creștină? Pe un S. Jeronim, Paula și Eustohio, pe un S. Augustin mama sa Monica, pe un S. Ambrozio sora sa Marcelina, pe un S. Ioan Gură de Aur tot mama atât de devotată Fiului! Cine sunt — merg mai departe — mamele sufletești ale popoarelor, născându-le pentru Hristos, dacă nu tot femeile? Mama lui Constantin S. Elena, dimpreună cu fiica sa Coustanza, pentru imperiul roman; Clotilde, soția lui Clodoveu, pentru poporul francez; Adelaida pentru poporul german; Berta pentru poporul Englez; Elizabeta pentru Portugezi; Izabela, pentru Spanioli? Bine zice De Maistre, că: „de câteori au putut governa de pe tron femeile, au guvernat cași mame; deci domniile femeilor au fost mult mai glorioase decât a bărbaților. Dar să merg și mai departe și să vă întreb iarăși, nu e tot femeia, care și astăzi, ca și mai demult în lanțul nesfârșit al veacurilor, muncește în haina zmerită a călugăriei alături de misionarul catolic, pentru întoarcerea și civilizarea popoarelor barbare din Asia, Africa, America, Australia? Nu e ea, care stă în fruntea instituțiilor filantropice, îngrijind de orfanotrofii, azile de bătrâni, spitale etc. Nu e sora de caritate, care alină durerile celor bolnavi sau a celor răniți în războaie? Cu adevărat, că se verifică într'un înțeles și mai larg și mai adânc al cuvântului, că femeia e „ajutoriu asemenea lui.“

Da activitatea femeii e nemăsurată! Când e bună la suflet, lăsându-se a fi stăpănită de caritatea divină, e un ânger, o ființă aproape de ceriu, pentru calitățile inimii. Pe cum dinpotrivă, e un demon, când ascultă de șoaptele înclinărilor perverse: cum au fost atâtea Marozii, Joane, Messaline, Teodore, Cleopatre, o pată a sexului feminin, o rușine a neamului omenesc.

V'am descris stimatele doamne și domni rolul important ce-i revine femeii în lumina creștinismului în sânul omenirii, rol necunoscut lumii păgâne, dar cunoscut nouă, cari trăim în veacul al XX. și răsfoind istoria avem prilej să-i admirăm activitatea mănăoase pe toate terenele în lumea întreagă. Nu luați în nume de rău, dacă chiar eu am dat sfaturi în materia aceasta delicată. Și eu am avut părinți, am avut mamă, o mamă bună și pietatea ce o simte un fiu față de părinte, e corelativă sau equivalentă cu pietatea și dragostea ce trebuie să o simtă părinții față de copii. Deci nici eu nu sunt străin față de simțimentele mamelor față de odrăzele lor scumpe. Apoi! Noi preoții suntem părinți sufletești și fi nostri sunt număroși ca lumea. A-ți putea nega că și noi avem față de aceste suflete nemuritoare toată dragostea firească ce o au părinții față de copii? Cred dară, că nu vorbesc în materie unde nu sunt competent.

Dee bunul Dumnezeu ca și femeia română să se știe pătrunde de însămănătatea acestui rol și să fie pururea la înălțimea chemării de factor civilisator per eminentiam în sânul societății române, care durere, mai are atâtea și atâtea lacune de astupat.

A. M. D. G.

Dr. Al. Nicolescu.

Reviste.

Tratatul de pace. După căderea Adrianopolului nu mai e nimica în calea păcii. Este adevărat, că Bulgarii se luptă încă pe viață și moarte la Ciataldşa, de unde se vestește, că ei ar fi rupt linia de bătae a Turcilor, însă se sperează că se vor mulțami cu teritoriul ocupat deja.

Grecia și Sârbia de asemenea sunt îndestulite cu rezultatul luptelor, deci sunt gata în orice moment să încheie pace cu Turcii.

Singur cu Muntenegrinii e lucrul mai greu, fiind-că ei dela început și-au fost pus în gând, ca să ocupe cu ori-ce preț orașul Scutari. Regele Nichita ar fi gata să abziacă de acest oraș, dară se teme, că în acest caz s'ar revolta Muntenegrinii.

Intr'o scrisoare, adresată marilor puteri, regele Nichita notifică, că dacă Muntenegrinii nu ar căpăta orașul Scutari, el ar fi silit să abziacă de tron, căci n'ar putea sta în contra mișcărilor revoluționare, pornite în urma desperării Muntenegrinilor.

Puterile mari cu toate acestea cred, că vor putea în ceva chip să mulcomească pe Muntenegrini, sau în cazul cel mai rău să-i calmeze cu blocadarea țărmurilor muntene-grine. — Pentru încheierea păcii reprezentanții marilor puteri se pregătesc la un demers energic. Anume vor cere atât în Constantinopol, cât și în capitalele aliaților, ca să înceteze pe toată linia cu ostilitățile, și să înceapă îndată tractările pentru pace.

Acest demers, făcut într'o formă foarte energică, va avea fără îndoială rezultatul dorit.

Soarta comandantului Sukri-paşa. Comandantul erou al Adrianopolului căzut prinsonier al Bulgarilor, cu alți 12 generali, a fost transportat cu tren expres la Sofia.

Aici l-a salutată în limba franceză șeful granizoanei, colonelului Canciev, spunând, că toată lumea admiră pe eroul-apărător al Adrianopolului și asigurându-l și de admirația adversarilor. Sukri-paşa a răspuns nemțește, că și el e plin de asemenea sentimente față de iscusința soldaților bulgari.

Sukri-paşa va sta ca prinsonier, până-ce se va încheia pacea.

Ravagiile unui ciclon în America. Ne sunt încă în vie memorie pustiirile enorme, ce le-a pricinuit

în primăvara trecută în părțile nordice ale Ardealului un ciclon, ne-maipomenit încă în ținuturile acelea.

Despre o astfel de năpăstuire a forțelor elementare ne sosesc vești acuma din America de nord.

În noaptea Duminecii sft. Paști un ciclon s'a lăsat cu toată furia asupra Statelor-Unite nordamericane. Pe unde a trecut acest vifor a zdrobit, răsturnat și măturat tot, ce i-a venit în cale. Mai mari sunt pustiirile în Ohama, unde 40 de străzi au căzut în ruină. S'au prăbușit edificiile celea mai impozante: bisericile, claustrele, edificiul postelor, spitalele și altele. Până acuma au scos de sub ruine 320 de cadavre. Răniți sunt mai multe mii. Nenorocirea s'a mai agravat prin declararea incendiilor în mai multe părți ale orașelor, cauzate de materii explozive.

Viforului i-a urmat o rupere de nori, care a umflat apele, mai ales ale râului Missouri, încât acestea au mănânat podurile, împiedecând astfel pe mai multă vreme circulația trenurilor.

Ciclonul și ruperea de nori au băntuit mai ales în statele Newada, Indiana și Florida.

† Clemente Aiudeanu.

1820—1913.

În 29 Martie 1913 a trecut în Câmpeni la cele vecinice singurul tribun dela 1848, care mai era în viață: venerabilul nona egenar *Clemente Aiudean*.

Din vitejii căpitani ai lui Iancu singur el mai rămase mărturia acelor evenimente epocale, pe care s'au pus temeliiile libertății de astăzi.

Vitejiile sale în legiunea lui Iancu erau bine cunoscute în amintirea bătrânilor și numele său a fost rostit cu însuflețire dealungul și largul acestei țări, pentru a cărei desrobire s'a luptat el cu disprețul vieții.

Figură legendară din marea generație dele 1848—49, Clemente Aiudeanu și-a asigurat loc de frunte în istoria neamului, și urmașii târzii vor aminti cu pietate numele lui alături de eroii noștri mari.

Azi, neamul întreg deplânge moartea lui, cu el se coboară în mormânt cel din urmă stejar al slobozeniei.

Tribunul Clemente Aiudeanu s'a născut în Câmpeni la 14 Ianuar 1820 din părinții Gavriil Enyedi parochul locului mai nainte profesor la gimnaziul din Blaj și Elisabeta Ioanette, fiica lui Moise Ioanette, cel dintâiu învățător din Câmpeni.

Studiile primare le-a făcut în Aiud, iar cele gramaticale și humanitare la gimnaziul din Zlatna. Terminând studiile gimnaziale, după sistemul de pe acele vremuri, s'a înscris la școala pedagogică rom. cat. din Sibiu.

Terminând aci, cercă să se aplice învățător în Ofenbaia. Dar își schimbă planul

și merse cu ruda s'a Avram Iancu la Murăș-Oșorheiu; aci intră în slujba baronului Pavel Bornemisza, ca dirigător de moșie. La Bornemisza a stat până la sfârșitul anului 1847.

Isbucind revoluția, fu înrolat și el la honvezii din Abafája, i-a succedat înse să se refugieze în Munții-apuseni, apoi la Câmpeni, unde Avram Iancu îl numi căpitan în legiunea gemină.

Ca tribun a luptat cu bravură.

Pentru vitejiile sale a fost decorat din partea Monarhului cu crucea de aur Francisc Iosif pentru merite, iar din partea Țarului Nicolae cu medalia de aur sf. Ana.

După sufocarea revoluției a funcționat mai întâiu ca oficial public, apoi ca învățător gr-cat în Câmpeni până la 1886, când a trecut la penziune.

Dela data aceasta a trăit retras, dar inconjurat de stima tuturor.

Până în anii din urmă se ținea bine trupește, și nici memoria n'ul părăsise.

Amintirile sale, care au fost prinse de un condeiu harnic, vor fi fără îndoială o prețioasă contribuție la eternizarea evenimentelor epocale dela 1848—49, care le-a trăit și le-a făcut.

Înmormântarea tribunului de 93 ani, va avea loc Marți în 1-a Aprilie în Câmpeni.

Din Blaj va participa la solemnitățile funebre a marelui defunct Clar. D. Dr. Alexandru Nicolescu, secretar metropolitan care va rosti și cuvântul funebru.

Odihneasca în pace!

Noutăți.

Nihil innovetur. Cităm dintr'o epistolă: „Fie-mi permis, că la nihil innovetur din Nrul 27 al Unirei se fac și eu o premodestă observație. Ce e cauza, de în orologiul edat la Blaj, în loc de: Luați, mâncați, acesta este trupul meu... se zice: Acesta este corpul meu.“

Cauza e evidentă. Limba cărților bisericesti trece prin alte și alte faze, și la noi și în țara românească. E o mare problemă a viitorului uniformizarea textelor bisericesti. Ajunge-va cândva evoluția aceasta continuă la o stabilitate, e mare întrebare. Noi credem, că încă multă apă va mai curge până atunci pe Dunăre.

Publicațiune. Târgul de oi în Szászsebes va fi în 6, 7 și 8 aprilie.

Moratorul sârbesc. Înainte cu 2 săptămâni guvernul sârbesc a adus hotărârea, că după demobilizare, moratorul va mai fi valabil 30 zile.

Comercianții sârbi încă cu aceea ocaziune au protestat, și au cerut lungirea moratorului, și după cum să anunță acum din Belgrad, considerând că războiul încă nu e terminat camera comercială din Belgrad a cerut guvernului această lungire. Guvernul sârbesc a împlinit cererea camerei, și regele Petru a semnatu cazul prin care după demobilizare, moratorul va fi în vigoare încă 45 zile.

MAI NOU.

Rezultatul alegerii dela Sasca. Aseară târziu s'a terminat alegerea dela Sasca, fiind ales cu o majoritate de 114 voturi candidatul partidului guvernamental Korkán Péter, intrunind 652 voturi față de 538 voturi obținute de candidatul partidului nostru național Dr. Aurel Vlad.

Tipicul anului 1913.

— de Septimiu Popa. —

Luna lui APRILIE.

7. Dumineca Floriilor. Atât Sâmbătă seara, cât și la Mănecat și Liturghie, toate se fac după premisele Strășnicului, nefolosindu-se altă carte liturgică. La mănecat se binecuvântă stălpărilor și se împart, iar liturghie celebrăm a sf. Ioan.

Duminecă seara cântăm toate din Strășnic, iar prochimen „Iată acum binecuvântați. — După Tatăl nostru celelalte ale Duminecilor postului mare.

In această săptămână Luni, Marți și Mercuri se celebrează liturghia sf. Grigorie, dar așa, că după „Să se îndrepteze“ — se cetește și Evangelia zilei.

11. Sfânta și marea Joi.

Dimineața la Mănecat după ectenia cea mare nu se cântă Dzeu e Dl, ci „Aleluia cu stichurile lui. Apoi Tropar: Când măriții învățacei. — După tropar îndată Evangelia Mănecatului și psalm 50. Apoi fără să citim „Măntuiește Doamne“ — începem a ceta canonul întreg cu ecteni etc. între c. 3 și 4. Doxologie mare nu cântăm ci facem ca la Mănecatul Bunei Vestiri, punând Stichovna din Strășnic și troparul „Când măriții“ — și oara 1 cum se arată la Strășnic.

Oara 3, 6 și 9 cu întipuitoarele le cetim simplu (putem și în chiliile noastre) după înviațiunile Strășnicului.

La orele 2 p. m. (după obiceiul de azi la 9—10 ore a. m.) apoi facem inseratul cu liturgia sf. Vasile, cântând cele din Strășnic și parimiile de acolo. — Apoi ectenia mică: Că sfânt ești Dzeul — și Sfinte Dzeule — apoi Apostolul și Evangelia și liturgia mai departe. In loc de Cherovic, Axion și priceastă cântăm: Cinei tale. — Dupăcinarul îl cetim cel mic în chilii.

12. In sfânta și marea Joi seara facem serviciul sfințelor patimi cu cele 12 Evangelii, tămâind după fiecare, cum spune la Strășnic. Să fim înse cu băgare de seamă, că la acest Mănecat nu se cântă Doxologia cea mare, cum greșit se face în cele mai multe sate, ci Doxologia cea mică.

In sfânta și marea Vineri dimineața se face serviciul orelor împărătești, cu parimii, apostole și Evangelie — cum ară Strășnicul — iar liturghie nu se face de loc.

La orele 3—4 p. m. facem Vecernia după prescrierile Strășnicului, întinzând „plăștenița“ pe tetrapod pe timpul Stichovni și făcând mătânii. — Clopotele nu se trag de loc în sf. și marea Vineri.

13. In sfânta și marea Vineri seara cântăm mănecatul Sâmbetei celei mari, cu Cătișma XVII și cu Doxologia cea mare. Unii preoți au obiceiul să citească Evangelia înainte de psalm 50 — aceasta e necorect, pentru că atunci se citește numai tâlcul Evangeliei, așadar atunci e timpul să se spună predica. La încunjurarea bisericii se trag toate clopotele. După încunjurare cetim apostolul și Evangelia și celelalte și adaugem ora 1.

In sf. și marea Sâmbătă, ora 3, 4 și 9 le cetim în pridvoar sau în chiliile noastre. La orele 10 a. m. facem apoi inseratul cu liturgia sf. Vasile, cum se arată la Strășnic. Greșesc mult aceia cari celebrează în Sâmbăta mare liturgia pela 5—6—7 ore dimineața, fără inserat.

băta mare liturgia pela 5—6—7 ore dimineața, fără inserat.

Alte servicii în Sâmbăta mare nu facem, ci numai cetim Dupăcinarul cel mare acasă și cetim din Faptele apostolilor și alte cărți bune.

14. Luminata zi a învierii Dlui. — Încă de cu noapte se trag toate clopotele și intrăm în biserică. Dacă nu s'au adunat încă oamenii, cetim sau cântăm canonul Sâmbetei celei mari sau Faptele apostolilor — până când se adună oameni. Apoi se îmbracă preotul în toate vestmintele — cele mai luminoase — și ies cu toți afară purtând lumină în mână, iar preotul crucea și tămâierul cântând: Invierea ta Hse mântuitoarelor Ingeri. Ajungând afară se închid ușile bisericii, iar eclesiarhul rămâne în biserică. Se face început înaintea tetrapodului, pe care este pusă Icoana Invierii — întors fiind preotul către răsărit. Apoi cântă preotul „Hs. a înviat“ și cantorii de 3 ori. Apoi cântă preotul stichul: Să se scoale Dzeu — tămâind spre răsărit. Cântăreții cântă Hs. a înviat — iar preotul trece în partea de către miazăzi a tetrapodului și cântă stichul 2, tămâind iarăși și trecând în partea de răsărit ș. a. m. d. Ajungând iarăși în partea de apus a tetrapodului cântă preotul Mărire și acum — iar cântăreții Hs. a înviat. Preotul iarăși cântă Hs. a înviat — iar strana: Și celor din morminte. Apoi sărutăm cu toții Icoana Invierii, salutându-ne unul pe altul cu cuvintele Hs. a înviat — Adevărat că a înviat și iertându-ne unul pe altul, — în vreme ce cântăreții cântă neconținut „Hristos a înviat“.

Apoi după obiceiul preotul lovește ușa bisericii cu crucea zicând: Deschideți boierii porțile. — Eclesiarhul întreabă: Cine este împăratul mării? — Preotul răspunde: Dl cel tare... etc. Aceasta se repetă de 3 ori, după care intră în biserică cu toți cântând Hs. a înviat... Apoi ectenia cea mare, după care îndată se începe canonul, după cum se prescrie în pentecostar, începând preotul fiecare cântare (irmosul) și tămâind după fiecare cântare cântată de dânsul în biserică. — Unii au introdus obiceiul de a cânta după laude Doxologia cea mare, aceasta este contra tipicului, pentru că în săptămâna cea luminată la nici un mănecat nu se cântă nici un fel de Doxologie. — Dacă se face liturgia îndată după mănecat, atunci după cele trei „Hs. a înviat“ de după laude îndată se începe liturgia făcând începutul ca și la mănecat, dar nu în ușa bisericii, ci în altar, încunjurând preotul altarul. Duminecă seara facem apoi Vecernia, cum se prescrie în Pentecostar, cu evanghie. E de însemnat că în săptămâna luminată preotul la orice funcțiuni sacre, cari se săvârșesc în biserică îmbracă toate vestmintele preoțești și la toate se face începutul ca în ziua de paști, încunjurând altarul.

15. Luni după paști facem mănecatul începând ca și în ziua de paști și cântând catavasiile paștilor, iar după c. 3 și 6 cele prescrie în pentecostar. Asemenea la laude cântăm cum se arată în Pentecostar. Inseratul ca și în ziua de paști, cu văhod, dar fără Evangelie și cântând alte stichiri la Dne strigat-am și alt prochimen. — In această săptămână folosim numai Pentecostarul, iar Mineiul nu-l folosim de loc.

21. Dumineca Tomii.

Sâmbăta seara la inserat preotul face

început și se citește psalmul — La Dne strigat-am punem cele din pentecostar pe vers 1 și 2. Prochimen: Dl a împărătit. — La Stichovna cele din Pentecostar. După „acum dimiți“ troparul din Pentecostar. Asemenea la mănecat și liturghie cântăm toate din Pentecostar. E de notat că începând cu Sâmbăta seara nu se mai face începutul din săptămâna luminată și nici Opustul cu Hs. a înviat (de 3 ori) și cu stihurile „Să se scoale Dzeu“ etc. ci cântăm după binecuvântare Hs. a înviat de 3 ori la toate funcțiunile. Iar preotul îmbracă vestmintele corespunzătoare serviciului respectiv.

Duminecă seara facem inseratul punând la Dne strigatam trei stichiri ale Pentecostarului și 3 ale Mineiului la „mulți sfinți martiri“ cu Mărire și acum din Pentecostar. Facem Văhod și cântăm iarăși Prochimenul paștilor: Cine e Dzeu. Stichovna întreagă o cântăm din Pentecostar. Tropar: Sigilat fiind..

23. Marți sf. Martir Georgie.

Luni sara la vecernie. La Dne strigatam punem 3 stichiri din Pentecostarul cel mare, repetând cel dintâi. Aceste stichiri sunt: „După ce a înviat“ — Pentru multa umilintă — Mirându-se Toma — Apoi 4 din Mineiul ale sf. George, ca pe un viteaz etc. Mărire din Mineiul „După vrednicie“ — Și acum: din Pentecostar: „Învățacei îndoindu-se“. — Văhod, prochimenul zilei (Luni) și cele 3 parimii din Mineiul. Stichovna o cântăm întreagă din Mineiul. — Tropar al sf. George — Mărire și acum: al Duminecii Tomii.

Marți dimineața la mănecat, după tropare — Sedelne 1 din Pentecostar: „Mărire la mănecat“ — Mărire și acum: Zid nesfârmat. Sedelna 2 din Mineiul: Iată au răsărit. Apoi Polileul, psalmi aleși și sedelna din Mineiul „Cu dragostea stăpânului“ — Apoi Treptele, Antifon 1 vers 4, prochimenul, Toată suflarea — și Evangelia. Zicem și Invierea lui Hs. măcar că nu e Duminecă, ps. 50 și celelalte din Mineiul. Catavasiile paștilor. După c. 3 Sedelna din Mineiul, după c. 6 condac și Icos din Mineiul. — Luminătoarea se zice întâi a sfântului „Primăvara ne-au strălucit“ Mărire: a Dumitecii Tomii: „Cu mâna ta“ — Și acum: „Cu trupul adurmind“. Laudele toate din Mineiul cu Mărire — iar Și acum zicem din Pentecostarul mare: Fiind ușile încuiate. — După Doxologie troparul sfântului. La liturghie Apost. și Evang. sfântului.

Marți seara la Dne strigatam punem 6 stichiri și cântăm 3 din Pentecostarul mare: Pipăiește-mă etc. și 3 din Mineiul la un martir. Mărire și acum din Pentecostarul cel mare: Dne cu strălucirea... Stichovna din Pentecostar și troparul Duminecii Tomii.

28. Dumineca purtătoarelor de mir.

Sâmbăta seara facem inseratul întreg din Pentecostar.

Duminecă dimineața la mănecat toate din Pentecostar cu catavasiile paștilor etc. După Doxologia în loc de „Astăzi mântuirea“ cântăm Stichirea inv. 3. Evang. învierii o cetim a 3-a.

Duminecă seara la Dne strigatam punem 3 din Pentecostar și 3 din Mineiul dela mai mulți Apostoli. Facem Văhod și cântăm prochimenul: Iată acum. Stichovna și Troparele din Pentecostar.

Partea Literară.

Despre viața curată.

Îndreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Sunt mulți cari se neliniștesc din motivul, că zilnic sunt încunjuțați de o mulțime de ispite. Dar nu au pentruce să se întristeze. Nu ispita ne face păcătoși, ci purtarea lor față de ispită. Dacă cineva în scaunul mărturisirii ar spune, că în toată ziua cel puțin de zece ori are cugete necurate din cuvintele acestea nimenea, nici confesarul cel mai înțelept nu-i poate judeca starea sufletească; căci individul acela poate fi un inger, ori un drac împelițat. Toate se învârt în jurul întrebării, cum s'a purtat față de cugetele necurate? Dacă a consimțit sufletul și-a găsit plăcere în astfel de gânduri păcate multe îi apasă sufletul. Dacă s'a opus totdeauna, sufletul e curat ca un inger, multe ispite nu au lăsat nici o urmă, sau pată pre el. Me îndrept către aceia, cari sunt molestați în continuu de ispite, deși sufletul le stă departe de gândul de a păcătui. Dujmanii numai până atunci asediază o cetate, până când le-a succes să o cucerească; îndată ce au cucerit fortăreața încetează și asediul. Că te atacă multe și dese ispite, încă nu e semn rău. De aici urmează numai aceea, că întăritura sufletului tău încă nu e cucerită de dujman. Și precum ostașul cu atât e eron mai mare, cu cât a respins mai multe atacuri, astfel și tu, cu atât vei fi mai mare erou sufletesc în ochii lui Dumnezeu — Dlu tău, cu cât ai învins mai multe ispite. Fiecare ispită respinsă va forma un mărăgăritar neprețuit în coroana de mărire, ce ți se va da în lumea fericită din colo de mormânt.

La tot cazul, că ar fi foarte ușor să trăiești fără ispită. Dar precum fără de luptă nu este învingere, fără învingere răsplată, tot astfel fără de ispită nu-ți poți câștiga merite înaintea lui Dzeu.

Sfinți încă au fost oameni din carne și sânge și ei au avut să se lupte cu multe ispite: sf. Ieronim și-a zdrobit pieptul cu piatra, sf. Benedictin, sf. Francisc de Assis se culcau pe spină, sf. Bernard umbra descult prin zăpadă, așa au înădușit focul ispitelor care îi consuma. Dacă sfinți așa de desăvârșiți au avut să se lupte cu ispite așa de mari, ce te plângi tu, care ai să te opui unor ispite cu mult mai ușoare de învins? Sf. Pavel genialul apostol își mângăie pre creștinii cei dintâi, cari se plâneau de ispitele cele dese cu cuvintele, că încă nu s'au luptat „până la sânge.“

Da, am avea să ne plângem, atunci, când în lupta cea grea contra ispitelor am fi părăsiți, avizați numai la puterile noastre. Ajutorul lui Dumnezeu însă totdeauna e cu noi, el nici când, și niciodată și dela nimeni nu detrage ajutorul său, numai să-l cerem. Fiind Dumnezeu cu noi, putem începe lupta cu

sorti de izbândă, contra trupului, a diavolului și a lumii întregi.

Sf. Pavel a fost vasul ales de Dumnezeu; a fost un om de un caracter uriaș, iar după sfințenie putea să troneze în corul măreț al sfinților.

Și totuși și el a avut să se lupte din greu contra „legii trupului.“ În epistola către Romani exclamă în numele omului plin de slăbiciuni: „Eu nefericitul, cine mă va scăpa din trupul morții acesteia?“ Fără întârziere însă dă răspunsul la aceasta întrebare de tot importantă: „Darul lui Dumnezeu, prin Domnul nostru Isus Hristos.“ (Rom. 24, 25.)

Singur va avea să răspundă fiul lumii de azi, înaintea lui Dumnezeu, când încrezându-se numai în puterile sale, nu vrea să alerge la izvorul etern de întărire sufletească, la darul lui Dumnezeu, ce se dă prin sacramente.

Pentru sufletele fricoase, cari au să sufere mult din cauza ispitelor mai amintesc cazul sf. Catalina de Siena. Dumnezeu a permis spiritului necurat, ca să o neliniștească cu tot felul de ispite. Mai întâiu îi trimite cugete necurate, apoi îi arată chipurile cele mai păcătoase însoțite de glasuri sirenice de a păcătui. Ispitele au trecut prin simțuri în inimă și dupăcum însași mărturisește, i-au revoltat tot sufletul. Cu luptele cele mai grele a putut să reziste ispitelor. Starea aceasta a ținut multă vreme. În urmă într'o viziune i-se arată Mântuitorul, Catalina exclamă „Unde ai fost Dumnezeul meu și Domnul meu, când sufletul meu era cuprins de întuneric și murdărie?“

A răspuns Isus: „Eu, am fost în inima ta.“

„Cum să poate să fi rămas în inima mea, când aceea era plină de necurăție. Ori tu petreci și în locuri necurate? Isus a răspuns zicând: „Spune-mi cugetele și icoanele necurate îți aduceau bucurie, ori întristare.“ Catalina îi spune, că i-au cauzat numai amărăciune și întristare; iar Mântuitorul o mângăie: „Și cine ți-a dat supărarea și amărăciunea în suflet?“ Nu altul decât eu Insumi, care petreceam în sufletul tău.“ Cred că fără multă esplicare află mângăiere în istorisirea aceasta orice inimă năcăjită de ispite. Căderea atarnă dela voința noastră. Până când ne luptăm cu credință Dumnezeu nu ne părăsește.

(Va urma)

BIBLIOGRAFIE.

Biblioteca pentru toți. Printre cei cari se îndeletnicesc la noi cu tălmăcirea operilor marelui Leon Tolstoi, și-a câștigat un loc de cinste dl Ioan Constantinescu-Delabaia.

După Plăceri vinovate, Doamnă Patimi, Răsboiul, d-sa dă acum în editura răspânditei „Biblioteca pentru toți“ (No. 802) încă una din scrierile lui Tolstoi: *Pamfil și Iuliu*. Aceasta din urmă, este o descriere duioasă și plină de adevăr a vieții și chinurilor celor dintâi creștini în luptă cu păgânismul roman; una din scrierile în care apostolul dela lasnaia Poliana își desvoltă în forma minunată a unui roman dialogat ideile sale despre creștinism.

Cititorii de toate vârstele vor ceti cu plăcere și cu folos acest No. interesant din „Biblioteca pentru toți“. Prețul 30 bani.

A se cere gratis catalogul acestei Bibliotecii pentru toți, care cuprinde peste 850 volume alese din literat. română și străină.

Înștiințare. Mulți dintre cetitorii primei broșuri: Răsboiul din Balcani cuprinzând scene înduioșătoare cu icoane și ilustrațiuni de pe câmpul de luptă, se grăbesc a-mi cere să le trimit și a doua parte a acestei interesante broșuri. Aduc deci prin aceasta la cunoștința tuturor amicilor, cunoscuților și sprijinitorilor mei, că prima broșură încă nu este epuizată și din cauza cheltuelilor mari, nu o pot pune încă pe a doua sub tipar. De aceea am redus prețul primei broșuri la două de-o coroană și rog pe toți cetitorii noștri, cari până acum încă nu și-au procurat-o, se grăbească cu comanda d-lor, cari avându-o la mână și cetindu-o, vor vedea ce calități sufletești trebuie să aibă un neam, care voește să-și elupte un viitor demn.

A se comanda prin mandat postal dela N. Jugănariu Lugoj. Rog a se scrie adresa deslușit.

Pocăiții. Dr. Nicolae Brânzău paroh în Vulcan. Cuvântări bisericesti asupra așa numiților Pocăiți (Adventiști, Nazarineni.) Petroșeni 1913. Autorul ne înfățoază pe unul dintre cei mai înverșunați dușmani ai bisericii care tinde la desnaționalizarea noastră, e ocrotit de jidovii socialiști, cari menajează pe pocăiți. E o scriere apologetică a învățaturii lui I. C. compusă din o serie de predici, ce autorul le-a vorbit poporului. Fiind ținute în mijlocul poporului bătuit de acest rău, ele sunt așa de simple și așa de ușor convingătoare. E o lucrare apoi eminentă practică, aduce folos real oricărui om cât de cât inițiat în tainele credinței. Lămurește chestiunile celea mai gingașe într'un ton părintesc cald și plin de iubire despre adevărătatea, originea divină și darul ce se revarsă prin instituțiunile și tainele bisericii. Probarea se face cu argumente scoase din s. Scriptură, fără a se provoca mai des și la nenumăratele locuri ale Tradițiunei, deși într'un capitol special dovedește că izvoarele credinței și învățaturii lui Hristos sunt: sf. Scriptură și Tradițiunea. (Și e foarte corectă procedură, căci avem de a face cu niște eretici cari nici nu vreau să audă de Tradițiune și așa zdrobirea lor e mai dureroasă, dându-li-se lovitura totmai din argumentele aduse de ei). Dovedite celea amintite se vorbește cu multă dragoste de Vergura Maria, cultul ei, al icoanelor, sfinților, sf. cruci și apoi să dă oglinda adevăratei vieți creștinești. În câteva cuvinte se face și istoricul sectei. Și cred că aici se putea înzista mai mult — dat fiind, că la noi lucrarea părintelui Brânzău e unica lucrare sistematică ce s'a scris până acum în materia aceasta. După cât știu la noi s'a scris puțin asupra Pocăiților: Dispute cu Nazarineni I—II (broșurele), Între Nazarineni, apoi în Răvașul 1903, Păstorul sufletesc 1912 (unde a scris părintele Brânzen), în calendar practic, Telegraful și alți câțiva articoli sporadici. Sunt lucrări de natura aceasta însă în l. maghiară, rusă etc. Lămurite toate acestea ni-se dă în întregime confesiunea de credință în două colonne paralele; în columna primă: credința lor, în a doua reflexiuni polemice scurte și zdrobitoare.

Dacă e ceva de excepționat, sunt multe provincialisme — cari se pot întrebuița

În predici, dar trebuiau eliminate din volum căci adesea sînt supărătoare. Am însă convingerea că lucrarea părintelui din Vulcan nu trebuie să lipsească din casa nici unui creștin adevărat și mai ales nu i-se poate ierta unui păstor sufletesc lipsirea acestui îndreptar pastoral. Nădășduim că aceasta e numai prima lucrare în contra Pocăițiilor și că în curînd o să avem și altele; în special așteptăm: combaterea părții chiliaste a rătăcirilor — sfârșitul lumii 1914? — care seducere, multor frați simpli le închide ochii sufletesti așa că ei nu mai poartă grijă de a fi apostolii aprigi ai lății acestui rău, ca să fie predicată evanghelia pe ziua județului înfricoșat (1914). ib.

A eșit de sub tipar:

Regulament pentru organizarea învățămîntului în școlile primare din Arhidieceza gr.-cat. română.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială din Blaj**. Prețul 2 cor.

Se află de vânzare

Portretul Escelenței Sale **Dr. V. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — 1.10 cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială**.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială din Blaj**

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amîndouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{2}{3}$ cm.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suctu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5.30

vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5.30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea*

Domnului și Grația. fco. 7.30 cor.

vol. II. *Sacramentele și Bshatologia.* fco. 7.30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1.50

Preavenefatul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din cassele bisericesti pentru bibliotecii. — Să află de vânzare la **Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.**

Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abonamentul dela: *Damuc* pe 1912. — *Urșiul de jos* pe 1/7 1909—1/7 1911. Spesele edării pe săptămîna

de trei ori nu le putem acoperi în felul, cum au încurs abonamentele până aci. — *Giugudul de Mureș* pe 1/7 1907—1/3 1911. Drept quită servească recepisa postală, cu provocare la quitarea publică prezentă. — *Iittin* pe 1913 sem. 1-iu. Binăvoiti a regula și restanța mai veche. — *R. D. Krizevac* pe 1913 sem. 1-iu. — *Dr. St. Fl. Orade* pe 1913. — *Berchiș* pe 1912. — *Muntele Băgorii* pe 1902 sem. 2 lea și întreg an. 1903. — *Săscior (Făgăraș)* pe 1913. — *Crăcești* pe 1/4—31/12 1912. — *Cs.-Gorbó* primit și așteptăm împlinirea făgăduinții. — *Aștileu mare* pe 1907—1/9 1911. Promisiunea o primim. — *G. B. Bikszád* pe 1912 sem. 2 lea. — *Cecălaci* pe 1/4—31/12 1912. — *Gârbova de mijloc* pe 1913. *Mișcreac* pe 1/4 1908—1/10 1909. — Răspuns la cele de pe coupon și specificare au urmat separat. — *Răpa de jos* pe 1/11 1911—31/12 1912. — *Găbud* pe 1/4 1906—1/10 1909. În Șomoștelnic foaia a mers la nume nu la Oficiu. Urmașul încă a avut-o tot la nume și n'a plătit nici un crucer. Poștiți ca să rămănem de pagubă? Binevoiti a regula afacerea. — *Năoiu* pe 1913. — *Cseghid* quietat. — *G. P. Beiuș* pe 1913. — *I. St. Beiuș* pe 1912 sem. 2-lea și 1913 sem. 1-iu. — Nrul 2 s'a gătat, ceialalti s'au spedit.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cîsnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig. asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormîntare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911 K. 5,273,798.28
 Capitale asigurate pe viață achitate „ 5,146,558.86
 Starea asigurarilor cu sfârșitul anului 1911 } foc „ 127,768,744.—
 } viață „ 10,931,322.—
 Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2,520,492.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(18) 16—?

In atențiunea Onoraților Preoți!

Vinul de care aveți lipsă pentru sfințele Paști, Vă rog a-l procura exclusiv numai dela proprietarul de vii,

Petru Benea din (Șiria) Világos comitatul Aradului

căci e Român și Vă trimite numai

vinuri bune de deal

pentru a căror manipulare curată e distins cu medalie de argint. Expediază în butoaie de imprumut pe timp de 2 luni, pe lângă următoarele prețuri:

Vinuri vechi: Rizling 86 fil.; alb desert 82 fil.; Roșu de Mènes 100 fil.

Vinuri noi: Rizling 68 fil.; Șiller 66 fil.; alb de masă 64 fileri.

Prețurile sunt semnate după litru. Să expediază dela 50 litri în ses în butoaie; iar în jos în sticle. Sticlele nu să dau imprumut, ci să compută în bani, luându-se în rambursă deodată cu prețul vinului.

(22) 4—14